

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10-én és 25-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudinai MOLNÁR ISTVÁN,

ministeri tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztós.

Előfizetési ára egész évre úgy községeknek, mint magánosoknak két korona, mely a lapkiadóhivatalának: Schmidl Sándor könyvnyomdájának, Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 3., egyszerre küldendő be. Szerkesztőség: Budapest, I. ker. Ménesi-út 45.

A m. kir. Belügyministerium 1891. évi 33,881. számú rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A m. kir. Vallás- és közoktatásügyi Ministerium 20,899/1891. szám alatt az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom: *Hivatalos rész:* Pályázati hirdetés. — *Nem hivatalos rész:* Thallóczy Lajos-szőlő(képpel). — A peronospora ismertetése. — A vértetű terjedése hazánkban (Befejezés). — *Közhasznú kérdések és feleletek.* — *Trodalom.* — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Hirdetések.* — *Betöltendő állások és ajánkozások*

HIVATALOS RÉSZ.

53203
1911. szám.

Pályázati hirdetés.

Hevesvármegye Csány községében a konyhakertészet emelésére Csányi Agoston által tett alapítványból 1911. évre 80 (nyolcvan) korona pályadíj kerül kiosztásra.

Ezen díjra pályázhatik minden Csány községi lakos, aki zöldség, illetve dinnyetermesztéssel foglalkozik.

A pályadíj odaitélésénél főleg a dinnye- és káposztatermesztés terén elért legnagyobb eredmény vétetik figyelembe.

Mindazok a csányi lakosok, kik a fent kiírt díj elnyeréséért pályázni kívánnak, kötelesek ebbeli szándékukat a bírálat alá veendő kert, vagy földrészlet megjelölése mellett 1911. évi július hónap 15-ig a községi előljárásnál bejelenteni.

A pályázók által megjelölt földterületeket kiküldött szakközegem fogja megtekinteni és bírálatának eredményéhez képest fog a pályadíj egészben, vagy több részletben kiosztatni.

Oly dinnyetermesztők, akiknek telepén a szemle alkalmával tök, vagy ugorka találtatik, a pályázók közül már előre kizáratnak. Két egymásután következő évben ugyanazon pályázó jutalomban nem részesülhet.

Ha jutalomra érdemes pályázó a f. évben nem találkoznék, a pályadíj a jövő évben fog esetleg kiosztatni.

Budapesten, 1911. május havában.

M. kir. földművelésügyi minister.

NEM-HIVATALOS RÉSZ.

Thallóczy Lajos-szőlő.

Royal Vine Yard X Muscat of Alexandria.

(27. számú ábrával.)

Tökéje erős és magas növésű. Lombozata sűrű és szertelenül elhelyezkedő. Vitorlája kicsiny, zöldessárga színű, fedőlevélkéi élükön kissé rozsdabarnák.

Fejlett levelei nagyok, szélesen szívalakuak, válluk nyílt, két mély és két sekély vágású öblél. Élük tompán és ritkán fűrészes. A levél-szövet tömör, kissé érdes; felülete borszerű. A lombzat kevésbé fogékony a Peronospora iránt.

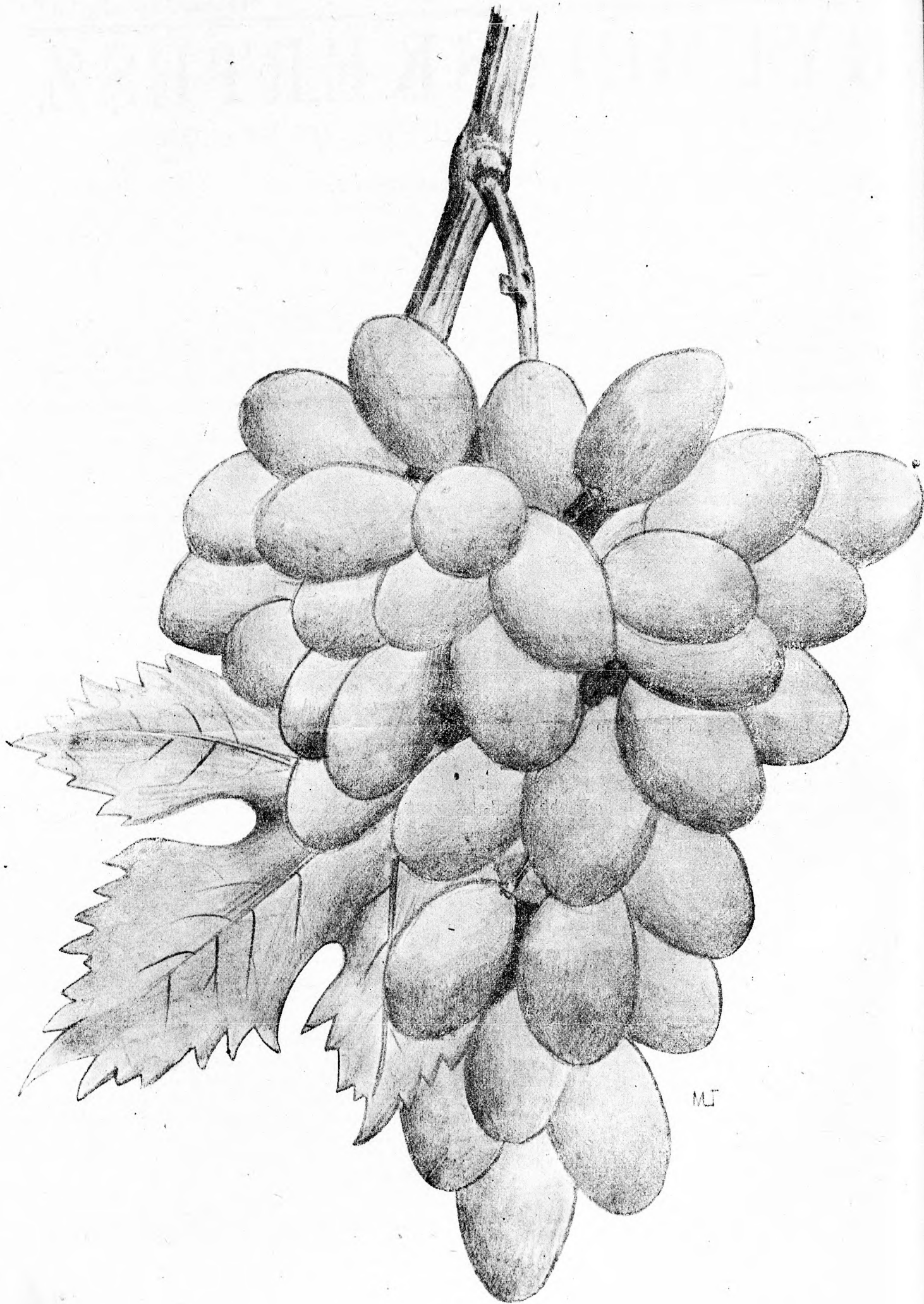
Venyigéje vastag, világosbarna, erősen kiduzzadó rügyekkel. Alakja laposan hengeres, sűrűn recés kidomborodó izületekkel.

Virágzata tökéletes, rövid lefolyású és kitünően termékenyül. A termésfürt nagy, keskenyvállú, gyengén tömör, szabályosan pyramisalakú. Szára vastag, erősen fás és könnyökös.

Bogyói igen nagyok, tojásdadok, száruk rövid. Színük elénksárga. Húsuk ropogós, mézédességgel és a legkellemesebb muskotályzammal. Izükben, zamatjukban a Muscat of Alexandria és Royal Vine Yard minden kellemessége és nemesége összpontosul.

Termékenysége a legrövidebb csapmetszés mellett is igen bő. Nagysága, szépsége, rendkívül kellemes ize és magas fokú aromájánál fogva az eddig ismert fehér muskotályfajták közt páratlanul áll. A fürt hossza 20 cm. Felső szélessége 15 cm.

Katonatelep, Pestmegye. Mathiász János.

ML

27. ábra.

A peronoszpora ismertetése.

Az a nagy pusztítás, amit a peronoszpora a múlt évben véghezvitt, arra hív fel mindnyájunkat, közvetlenül és közvetve érdekelteket, hogy ezzel a bajjal, a múltra való tekintetből is foglalkozunk. E baj elterjedése, elhatalmasodása miatti aggodalom különösen késztet rá, hogy időelőtt szerezzünk kellő tájékozást, készüljünk a fenyegető ellenséggel szemben, hogy tehát kutassunk és igyekezzünk felderíteni a baj forrását, terjedésének tényezőit, elhatalmasodásának körülményeit. Mert csak ezek felismerése után lehetséges a védekezésben előrehaladni és a védekezés egyszerűségét, olcsóbbá, elviselhetőbbé tételét lehetővé tenni.

Biztatva vagyunk, utasításokkal elláttattunk ugyan két oldalról is: a tudományos szakképzettség terén a szőlészeti kísérleti állomás európai hírű, buzgó igazgatója, dr. Istvánffi Gyula úr és másrészt a gyakorlati tapasztalás terén br. Fecchtig Imre úr által. Csakhogy ezideig minden védelem és biztosíték abban összpontosul, hogy permetezzünk és porozzunk szakadatlanul a végtelenig.

Hálásan kell venni mindkét oldalról jövő fáradságos kísérletezés és tanulmányozás eredményét, a tanácsokat, utasításokat. Csakhogy mindez sokak előtt, általában nem kielégítő. Hisz oly körülményes és fárasztó ezidőszert a védekezés, hogy erre is alkalmazni lehetne e közmondást: „annyi bajjal jár, hogy az ember megunja mellette az életét“ és oly költséges, hogy méltán kifakadnak sokan és mondják: „hadd pusztuljon így a szőlő, — inkább természetek krumplit a földemben, mintsem hogy fáradságom és költségeim eredményét, a szüret bizonytalan jövedelmét előre odaköltsem a védekezésre.“

Ezen nehézkes körülmények indokoltá teszik, hogy ne állapodjunk meg az eddig felmutatható sikereknél, hanem közelebb jutva a cél felé, rövidebbre foghassuk a védekezést.

Tény, hogy eszme eszmét szül, gondolat gondolatot ad, egy-egy lépés követi a másik. Ettől indítva e közös ügyben, közérdekben elmondom én is gondolatomat, tett egyéni észrevételeimet. Bontsák, fejtsék ezt tovább.

Előre bocsátom azt a köztudomású tény, hogy mint máskor, úgy tavaly is egyes területek, sőt egyes tájak elpusztítottak a peronoszpora által, mások meg meg lettek attól kevésbé, vagy jobban kimélve. Közelebről szólva, rámutathatok példákra, melyek szerint az itteni határban mintegy 4 kilométer hosszan kiterjedt szőlők keleti

fele dús termést adott, míg a másik fele, a nyugati teljesen tönkre ment a betegség által. Pedig egyaránt kisbirtokosok itt is, ott is a tulajdonosok, kik tehát szokásukhoz képest, gyengén védekeztek egyaránt a baj ellen. Továbbmenve, feltűnt a szomszédos határban, hogy az egyik oldalon levő szőlők (öregék!) elpusztultak, a másik oldalon levő (újabb ültetésű) szőlők meg bő szüretet adtak egy és ugyanazon tulajdonosok kezelése mellett. De sőt közben-közben olyan esettel is találkozhatni más években is, hogy egyik-másik szomszéd szőlőjét kevésbé érte a baj, pedig felényiben sem volt védve, mint a közvetlen közelben levő más szőlőterület, mely mégis elpusztult. Ezekből a példákból az az észrevétel szűrődik le, hogy nem csupán a védekezésen, a permetezésen és porozáson áll, vagy múlik a peronoszpora elhatalmasodása és annak pusztítása és hogy a védekezés mikéntjén kívül valami más tényező is hozzájárul ahhoz, hogy egyiket megtámadja, másikat meg nem, avagy kevésbé bántja a peronoszpora.

E részben elmondom nézetemet, tett tapasztalataimat.

Azzal tisztában vagyunk, hogy a peronoszpora spórái csak a nedvesség hozzájárulása mellett csíráznak. Ezt a szükségelt nedvességet a spóra kapja az esőből, harmatból és — amire dr. Istvánffi is súlyt kezd újabban helyezni — a ködből.

Álljunk most már meg itt egy kissé.

Én nem tudom, ki hogyan van vele, de én azt tartom, hogy a köznép ösztönszerűleg, részben megfigyelő és észrevező tehetségénél fogva sok igazságot hozott felszínre, sok tapasztalatokat tett minden téren, minden tudományos ismeretek segítségével nélkül, melyek a legújabb időkig babonaságnak, megmosolyogható tudatlanságnak, kuruzslásnak stb. tartattak. Csak újabban tűnt ki, a dolog mélyébe beható tudomány beigazolta, miszerint a nép felfogása, észrevévése sok tekintetben nagyon megelőzte a tudományt.

Így vagyunk a szőlő-betegség előidézte elrugás és az ezt okozta köd tekintetében is.

Még a peronoszpora ismeretének időszaka előtt lehetett a nép körében hallani: „köd érte a szőlőmet és elrugott, elszórt az.“ Tehát, — nem ismerve a peronoszporával való okozati összefüggést, közvetlenül és kizárólag a ködnek tulajdonították a fürt elrugását. És pedig különbséget tettek a köd között. Szerintük volt szálló, elvonuló, ártalmatlan és volt mérges, vagyis kártékony köd.

Mi ez? mi értelme, magyarázata van e két-féle köd megkülönböztetésének?

Rávezetett erre a múlt évi időjárás, a bajjal való küzdés és megfigyelés.

Hát a szálló, az ártalmatlan köd, az a tulajdonképeni köd, mely fölülről száll alá, támad — mint az eső — a láthatatlan apró szerves testcskéket körülvevő vízgőzből alakult finom esőcseppekből. Ez az esőcseppekből álló, lecsapódó — tulajdonképeni felhő, — más szóval, köd, nem igen ártalmas. Legalább a nedvesség hatásán túl nem hat a peronoszpóra terjedésére, tehát a vészt nem szaporítja túlságosan. De ami a más fajtát, a népiesen mérgesnek mondott ködöt illeti, — ez tulajdonképen nem is köd, hanem ez a föld kipárolgása. Ami támad, például a hegyi vidékeken rendszerint a kimagasló hegyesúcsokon, nemcsak eső után, hanem gyakorta eső előtt, sőt eső közeledtét jelezve. Azt szokták erre, mondani, hogy a . . . hegy tölgyel, vagy pipál. Ilyen kipárolgása a földnek előáll a hegyek oldalán, lapályon is, néha — különös fizikai behatások folytán — esős időszakon kívül is. De főleg esős időben szokott a föld nedvessége gyakoribb esetben kipárologni, amint az átázott nedves talajt a nap sugarainak a melegsége érinti, — rendszerint reggelenként.

Tovább menve, lássuk most már, miben rejlik hát eme ködnek, jobban mondva, kipárolgásnak a népiesen mondott mérgező hatása? Ennek a magyarázatát megadja az észszerű, természetes következtetés. Im, ha a peronoszpóra spórái csirázó képességét a télen át megtartva, kitelelnék a vesszőn, tőkén, hulladékon, miért ne lehetne feltenni, hogy azok a hulladék, levelek által a földbe jutva és ott is termőfészket lelve, a terjedési életfeltételüket megtartják. És miért ne kellene ebből azt a kétségtelen következtetést levonni, hogy ezek a kitelelt csiramagvak kicsiségüknél fogva feljutnak a talajból a levegőbe, legközelebb pedig a szőlőre bizonyos erőművi behatás alatt. A tudományos szakvizsgálat alapján maga dr. Istvánffi is mondja, hogy az elsődleges fertőzés tavasszal a talajba jutott spórákból származik, melyek a föld művelésével a talajból kiszabadulnak és a földszíne, innen meg a szőlő lombzatára kerülnek. Ami miatt — mondja — a permetezéskor a földre hulló védekező szert ne sajnáljuk, nem vész az kárba.

De én tovább megyek. Összeköttetésbe hozom a talajban nagy tömegben létező spórákat a

kipárolgásféle köddel. A köd általi, illetve a kipárolgás által való „mérgezés“ folyamata könnyen érthető, egyszerű természetes úton-módon megy végbe. Azokat az apró, láthatatlan kicsiségű, tehát könnyű csiramagvakat, amelyekről dr. Istvánffi azt mondja többek között, hogy szárazat lehet belőlük egymás mellé tenni egy milliméter hosszúságon, tehát azokat a köd könnyen magával ragadja, felszállítja a talajból a levegőbe, illetve szőlőlombsátorba és ott telepíti azokat, mint magával vitt anyagsúlyt le. Ebben látom a kipárolgási köd által való fertőzést, pusztítást. Hozzátevé, hogy a kipárolgásféle köd a csiramagvakat a talajból biztos, védett helyre, a lombsátorba tudja elhelyezni, a hová az eddig használt védőszer, a rézgálic permete eljutni és a kártékony spóra tenyészetének ártani nem tud.

Ebben rejlik aztán annak a magyarázata, hogy a lombzat, melyet a permetezés ér, üde, egészséges, a fürt ellenben — melyhez a permet hozzájutni nem tud — áldozatul esik, elpusztul. Önként következik ebből annak a szüksége és okszerűsége, hogy hát a lombzat közé is bejutható védőszeret használjunk. S ez az ajánlott rézkénpor egyrésztől, másrésztől meg a pulvazúzó. A permetezés mellett poroznunk is kell tehát és pedig a töke alá fújtatva a port, hogy az alulról a lombsátorban felfelé emelkedhessék és az ott elhelyezett fürtöt belepje. Ebben rejlik a porozás előnye, hatása.

Az előadottakból következik annak a megértése is, hogy miért nem lépett fel tavaly a peronoszpóra egyformán pusztítólag minden vidéken, minden helyen, szőlőterületen? Azért, mert a föld, a talaj minősége, összetétele, a föld fekvése és más természeti befolyások hozzájárulása folytán nem egyformán párologtatja ki a nedvességet az úgymondott köddel. Tehát a talajból a kipárolgás által a spóra sem egyforma mértékben lett a szőlőre rátelepítve.

Emellett arról sem szabad megfeledkezni, hogy a légáram is közrehat, megzavarja az osztó igazságot a természetben. Aki látott valaha földpárolgást — ami rendszeren a lapos, nedvesebb talajon veszi kezdetét — azt is megfigyelhette, hogy a kiemelkedő gőz mind-mind jobban terjed egy ideig és azután útirányt vesz a légáram által hajtva és elborítva egyes, kisebb-nagyobb területeket. Mily könnyen kimarad ekképen egyes terület, sőt egy-egy szomszédos szőlő ezen kártékony, mérges köd alól. S ha ezen kedvező körülménynek többször ki van téve: im megvan a szerencséje, megmaradt a termése. És ilyenkor

egyik-másik gazda, azzal dicsekedik, hogy jól, okszerűen védekezett. Pedig hát a természet, a véletlen volt segítségére.

Hogy az öreg szőlő jobban ki van téve a peronoszpóra bántalmának párolgási köd behatása alatt, mint az újjültetésű szőlő, ennek a magyarázatát a következőkben keresem: az öreg szőlő talajában a peronoszpóra spórája, — több idő állván rendelkezésére, — jobban meghonosodott, összegyülemlt, — mondjuk telítve lett vele a talaj. És ebből a nagyobb készletből több spóratömeg áll a talajból kipárolgó ködnek a rendelkezésére, nagyobb mérvben támadhatja tehát a betegség az öreg szőlőt, mint a kevésbé telített talajú új szőlőt.

Eljutottunk most már a lényeghez, a tulajdonképeni feladathoz, a védekezés mikéntjéhez. Megvallom, hogy itt én tanácstalan vagyok. Az eddigi javaslatokon, útasításokon kívül mást, jobbat adni nem tudok. Bizony én is csak permetezni és permetezni, — no meg porozni fogok jövőre is, bármi nehezemre essék is ez a védekezés. És pedig kezdem a fakadás előtt, jól megpermetezve nemcsak a tőkét, de nem sajnálva a bő permetet a talajtól sem, hadd pusztuljon ott is, aminek pusztulnia kell, nehogy ő pusztítson engemet. Azután ismétlem ezt a virágzás előtt és alatt, meg utána két ízben. A porozást se hagyom el, teljesítem legalább háromszor a virágzás táján és utána. Mindezt rendes — nem valami kedvezőtlen időjárás mellett. Megjegyzem azonban, hogy figyelmet fordítok arra, vajjon köd, illetve földpárolgás nem jelentkezett-e. Ha igen, úgy a védekezést megismétlem, tekintet nélkül a 3—4 nappal előtte végzett permetezésre, porozásra.

Gond fordítandó a rézgálic minőségére, hamisítatlan voltára, mert könnyen megtörténhetik, hogy a nem tiszta kékkő miatt kárbavész a költségünk és bajlódásunk.

Igen gyakorlati útasítás a szakértőktől az is, hogy a szőlőhajtásokat idejekorán felkötözzük és ne hagyjuk azokat a földön elterülni, nehogy ott fekve könnyű szerrel áttelepíttessék a talajból a peronoszpóra spórája. Valamint hogy a nyesedéket, a leszedett kacsokat ne akarjuk zöldtrágyaként értékesíteni, hanem távolítsuk azt el a szőlőből.

Eddig terjed a szaktudósok és gyakorlati emberek ismerete a peronoszpóra terén és útasítása a védekezés iránt. Ez még kétségkívül semmiképen se mondható kielégítőnek, megnyugtatónak.

Nem találhatik az eddigi eredmény megnyugtatónak a tudományos vizsgálatokat végző

szakértők részéről sem. Sőt inkább a védekezés megkönnyítése céljából az ampelologiai intézet állandóan tanulmányozás alatt tartja e fontos kérdést és a sikerhez vezető adatgyűjtésre, a baj felleptének, terjedésének híradására, a megfigyelések közlésére hívja fel az érdeklődő közönséget. Próbálkoznak is, kísérleteznek is új védőszerekkel a gyakorlati téren is. Itt van első sorban a pulvazuzó. Hirdetve van a „Provino“. Avagy ha teljes beigazolást nyerne kísérleti alkalmazásban mind az az előny, hatás, ami az „Antoid“ permetező és porozószer mellett többek részéről felhozatik: máris egy-egy lépéssel előbbre jutottunk volna a védekezés terén.

Addig azonban, amíg minden kétséget kizárólag egy-egy új védőszer életbe nem lép, tegyünk ki mit tehet, kutassunk, figyeljünk és legyünk segítségére az e téren odaadólagnak munkálódó szakembereknek.

Tápiószele.

Frenyó András.

A vértetű terjedése hazánkban.

(Folytatás és vége.)

A vértetűnek számottevő ellensége az állatvilágban kevés akad. Ide tartoznak a lebegő legyek álcái, melyek nemcsak a levéltetveket, de a vértetűt is szorgalmasan pusztítják. Továbbá némely pókfaj, valamint a fülbemászó bogár (*Joricula auricularis*) is, mely utóbbi rossz hírnevére igazán nem szolgált rá, mert nemcsak ezt az ellenséget, de valószínűleg az almamoly álcáját is pusztítja. Én legalább számtalanszor láttam a fülbemászót földrehullott, leférgesedett almában, annyira bebújva a gyümölcsbe, hogy az ollója vége is alig látszott ki. Valószínűleg nem az alma húsát, de az almamoly kukacot ette, mert hiszen az alma húsáért nem kellett volna az almába mélyen bebújni, azt a féreg által rágott nyílás kezdetén is megtalálhatta volna. Egy alkalommal nyári almákat kaptam, selyempapírba göngyölve, Wachsmann Albert barátomtól, Borgó-Prundról. Mikor az almákat kibontottam, két példány fülbemászót találtam a selyem göngyölőpapírban, olyan gyümölcsök mellett, melyeken almamolyfúrás volt látható. Az a körülmény, hogy hozzám vándoroltak e rovarok, csak egy úton magyarázható, t. i. a gyümölcs elküldése, illetve csomagolása alkalmával teljesen be voltak bújva az almába (bebújtak az almakukacok után) és az én kedves csomagoló barátom így nem vehette őket észre. Útközben aztán az almából megint

előkerültek. Fölkérem tisztelt üggyársaimat, figyeljék meg ezt a rovar és ennek viselkedését, mert majdnem biztos, hogy almamolypusztító és ártatlanul került a gyümölcsesevés gyanújába. Én legalább, ép gyümölcsöt rongálva ökelmém soha sem láttam, de mint mondtam, számtalanszor a férges alma meneteiben, egész testével bebújva, eltűnve.

A vértetű ellenségei között nem legutolsó, a levéltetveknek halálos ellensége, a vörös hátú, pettyes Katicabogár- (Coccinella) nemzetség, melyről, mint vértetűellenségről, sehol se olvastam. Itt, Miskolcon, két fiatal fát láttam erősen ellepve vértetűvel; a fák olyan kertben állottak, mely mellett nekem naponként többször el kellett mennem. Egy alkalommal bámulva látom, hogy a megtámadott fát hihetetlen számban ellepték a Katicabogarak. A vértetűket, stratégice bekerítették, a fertőzés határán sűrűn sorakoztak; ott kezdték el a vértetű pusztítását. Másnapra látom, hogy a támadó tábor a fa ellenségeit már kisebb területre összeszorította. Harmadik és negyedik nap mindjobban eltűnnek a vértetűk, nem enged az őket gyűrűben körülvevő bogársereg. Ötödik napra teljesen tiszták voltak a fák a vértetűtől.

A vértetű terjedésének megelőzésére nem árt óvóeszközöket alkalmazni; ilyenek a fák trágyázása; a fák törzsének, vastag ágainak régi kéregtől, zúzmó és mohától való letisztítása; a fák sebeinek oltóviasszal való bekenése; mert (itt szokott a rovar elsősorban tanyát verni); a doucin és paradicsomra oltott almák tövéről a sarjhajtásoknak minél gondosabb eltávolítása. Sűrű lombu fák, sűrűn ültetett fák többet szenvednek minden állati és növényi ellenségtől; azért a fa koronájának kellő ritkítására és a fák kellő távolságára is gondot kell fordítanunk.

Ahol a veszedelem fellépett, ott évről-évre úgy kell desinficiálni a fákat, ahogyan azt a rovarvartani állomás érdemes főnöke, e lapok hasábjain közelebbről töviről hegyire ismertette. Ki idegen faiskolából csemetéket kap, tavasztól nyár elejéig többször vizsgálja meg ujonnan ültetett fáit, hogy nincs-e azokon vértetű. Ha ilyet lát, rögtön ássa ki a fát és irgalom nélkül égesse el minden részét. Ha egy vidéken a vértetű fellépett és szomszédaink fái telve vannak vértetűvel, a védekezés már sokkal nehezebb. Ha a fertőzés kicsiny, új keletű, akkor a sokféle drága tinctura helyett, melylyel nagy lelkek nem annyira a gyümölcstenyészőket, mint inkább be-

cses zsebüket szándékoznak boldogítani, — ajánlom a következő, egyszerű, kipróbált szert, melyet Németországban többfelé alkalmaznak. A fertőzött ágat, egy ecset segítségével, a fertőzés helyén (tehát a fehérlő, gyapottas bevonatu részt) denaturált szeszszel bekenjük. *A fertőzött hely fölött és alatt egy arasznyira a fertőzetlennek látszó ágat szintén bekenjük, hogy az esetleg odakerült láthatatlan apró nemzedéket is elpusztítsuk.* Ha idősebb fák vastagabb részein, sebhelyein, gyökér nyakán látjuk a fertőzést, az illető helyet denaturált szeszszel bőven beecseteljük, a szeszt gyufával meggyújtjuk; amit el nem ért a repedésben a szesz, azt biztosra elpusztítja a láng. Így szabadítottam meg egy idősebb és két fiatalabb, kis mértékben fertőzött fát a vértetűtől, melyek azóta is mentesek. Hol a gyökérnyak van megtámadva, ott a földet a fa körül jó mélyre körül kell ásni; másképp a rovarhoz hozzá nem férhetünk. A denaturált szeszszel való bekenés mit sem árt a fák leveleinek, fiatal hajtásának. Ki oltógalyakat rendel, jól teszi, ha biztonság okáért azokat eloltás előtt pár percig denaturált szeszbe beáztatja. Az oltógalyon a rovar a szesz biztosra megöli.

A védekezésnek egyik legjobb módja bizonyára az immunis fajták ültetése. És itt olyan előnyös helyzetben vagyunk, hogy rendelkezünk néhány ilyen fajtaival. Legelőször Ausztráliában tették azt a tapasztalatot, hogy akad az almák ezrei közt néhány olyan, mely teljesen ellenáll a vértetűnek. Ilyen almafajta a Northern Spy, az Ananász renet, Királyi kurtaszáru és Majetinalma, mely utóbbit hosszas kutatás dacára sem tudtam európai gyümölcseskatalogusokban felfedezni. A geisenheimi gyümölcsészek tapasztalata az ausztráliai gyümölcsészekével teljesen összevágott, tehát az immunis fajták létezésének teljes hitelt adhatunk.

Itt, Miskolcon hálásan fizet és egészséges fát növel az Ananász renet, nem úgy mint Erdélyben, hol fája, főképp nehéz agyagos talajon rárosódásra hajlandó, bár ott is bőven terem. Miskolc környékén évek óta pusztít a vértetű, de megtámadva egyetlen Ananász renet fát nem láttam. Mem mondhatom ugyanezt a Királyi kurtaszárurol, melyből szépen kifejlett példányokat láttam dr. Glosz Károly úr szőlőjében, Meglepte bíz ezt a vértetű és ezért a tulajdonos már ki is dobatta. Talán az itteni éghajlat a maga perzselő melegével nem volt neki megfelelő és ez fokozta le nálunk az ellenálló képességét. Mert más a német égalj és más a mienk. A Northern

Spy azonban, melyről azt olvastam, hogy a vértetű akkor is elvész rajta, ha a fertőzött ágakat rákötjük, teljesen kiállta a kritikát. Megpróbáltam, hogy igazat mond-e a német, fertőzött galyakat vágva, rákötöttem a Northern Spy ágaira. Nem tenyésztek tovább, de elpusztultak rajta. Ez a fajta tehát teljesen immunisnak mondható. A n g y a l Dezső kedves barátom egy alkalommal mutatta a gyümölcseit, alföldi termésből. Biz azok silány, taplós, fusicladiumos semmiségek voltak. De W a c h s m a n n Albert kedves barátom is küldött egy alkalommal belőle egy kis láda mutatót és mondhatom, hogy azok úgy szépség, mint finomság tekintetében teljes figyelmet érdemelnek. Ha ez a fajta Erdélyben jól terem, — amiről az én nagytudású barátom, W a c h s m a n n tapasztalata adhat nekünk számot — akkor ott és hazánk vértetűvel ellepett *felvidéken*, máris megkezdhető ennek az elszaporítása. Valószínű is, hogy zord vidéki fajta, mert hiszen a neve magyarul „Északi kém“-et jelent.

Múlt nyár folyamán felhívást tettem közzé egyik miskolci lapban. Felkértem a gyümölcs-termesztő közönséget annak megfigyelésére, hogy akad-e a természet, főképp ősmagyar almafajták között olyan, mely a Northern Spy módjára ellentáll a vértetűnek. Felhívásomnak volt eredménye. Dr. Glosz Károly úr tudatta velem, hogy a Bismarck-alma teljesen ellenáll, akár a Northern Spy. Sebet vágott a fájára, próbából rákötözte a levágott fertőzött ágakat. A vértetű így is elpusztult a Bismarckon. Megjegyzem, hogy a B i s m a r c k fája itt is jól fejlődik, bőven terem, gyönyörű gyümölcs, de csak őszi alma és az íze nem épen kiváló. Ugyancsak dr. Glosz úr említette, hogy vértetűvel meglepett fák közelében a Jonathanon nem észlelte a rovar. Ezt annak tudja be, hogy a Jonathan sűrű molyhos fiatal ágain a vértetű nehezen fér a fa belső szöveteihez és ez a magyarázat valószínű is.

Ez alkalomból felhívom a „Gyümöleskertész“ olvasó közönségét is gyümölcsfajtáinknak, főképp az ősmagyar fajtáknak a vértetűvel szemben való viselkedése megfigyelésére. Elvégre nem lehetetlen, hogy ezek között is akadhatnak fajták, melyek teljesen vagy legalább nagymértékben ellenállnak a rovar pusztításának.

Legvégére hagytam a védekezés legérdekesebb és legértékesebb módját: a magvetést, mely hazai földön is hivatkozhatik — más téren bár — szép eredményre. Pár éve olvastam e lapok hasábjain, hogy egy kecskeméti üggyársunk, mag-

vetéssel előállította a Monilia gombával szemben teljesen ellenálló Pándy meggyet. Mért ne tehetnők meg az almákkal is, mikor kezünk ügyében vannak az immunis fajok. Ha két immunis fajt, az Ananász renetet és Northern Spyt keresztezzük: holtbizonyosra vehetjük, hogy teljesen immunis magutódokat nyerünk. Megjavíthatjuk hazai ősfajtáinknak a vértetűvel szemben való ellenálló képességét. Nem kell ide más, csak be kell porozni ezeknek virágait az ellenálló Northern Spy virágporával és a beporzott virágból fejlődő gyümölcsnek magvaiból új fajtákat kell nevelni.

A külföld ez irányban — immunis fajtáknak magvetéssel való előállítására — nem tett semmi kísérletet. De nem értem, hogy miért kelljen nekünk magyaroknak, folyton a gyorsan haladó világ után kullogni. Miért ne lehetnénk mi is eredetiek, kezdeményezők? Hisz aki egy becses immunis új fajtát állít elő magvetéssel, az e hazában mindenkinek jótévedője lesz. Aztán anyagilag is bő jövedelmet nyújtana. Mert az ilyen becses jó fajtát drágán kellene mindenkinek, akár oltványban, akár oltógalyban megfizetni de egy immunis fajta beszerzéséért mindenki szívesen hoz majd áldozatot.

Öreg vagyok, nincs időm esecsemők növelésére, miként kedvenc kuruc poetám: Szemere Miklós énekeli valahol. De a fiatal nemzedéket buzdítom; mint Nestor az achajokat. Szívelje meg a fiatal gyümölcsész nemzedék halhatatlan Bereczki felhívását: „Előre hazám ifju nemzedéke, előtted áll az évek hosszú sora. Csak akarnod kell és nemes dicsvágyadat Pomona zászlója alatt is bátran kielégítheted.“

Kisérje siker azoknak lépteit és legyen Isten áldása azokon, kik a magyar pomonát új, értékes immunis fajtákkal gyarapítani megkísérik!

Miskolc.

Budai József.

Közhasznú kérdések és feleletek.

23. Kérdés. A meggyfa éves hajtásainak, termő nyársainak virágzás utáni pusztulásával szemben mit cselekedjek, mert az elszáradt hajtások, levelek gondos összeszedésével és elégetésével célt nem értem, a betegség ép úgy fellépett azután is. Válaszul azután azt kaptam, hogy a „Gyümöleskertész“ legközelebbi számában a védekezés módja közölve lesz, de én ezt nem találtam, sem a legközelebbi, sem a későbbi számokban. Minthogy pedig ez a gomba-betegség veszedelmesen fenyegeti az egész Alföld meggytermését, de magát a meggyfákat is, mert évről-évre nagyobb-nagyobb mérvben lép

fel, úgy, hogy már a múlt évben 140—160 fillérért sem lehetett kapni meggyet literenként Debrecenben és környékén, nagyon kérem, szíves értesítésüket, hogy védelmezzük meg meggyfáinkat ezen betegséggel szemben? Egyidejűleg kérem az alma-paizstetű és korompenész elleni védekezésről is szíves utasításukat.

Debrecen.

T. J.

23. *Felelet.* **Monilia-betegség a meggyfákon.** A kérdés szövegéből, a legnagyobb valószínűséggel azt lehet gyanítani, hogy a meggyfákat a monilia-betegség bántja, melynek okozója a *Sclerotinia cinerea* Schröt. gombának a konidiumos ivadéka (*Monilia cinerea* Bon.), mely tavaszkor az elhalt vesszőkön és a leveleken szürkésfehér penész alakjában jelenik meg. Később az éretlen és érett gyümölcsök fertőződnek tőle és így jelentékeny károknak az okozója. Eddig eredményes, hatásos gombaölő (fungicid) anyag a gyakorlat részére nem vált ismeretessé; ezért nem lehet e betegség korlátozása céljából egyebet ajánlani, mint a betegségtől megtámadott koronaszakaszok, úgyisint a penészes gyümölcsöknek és a gyümölcsmúmiáknak az eltüzelését. A paizstetvek irtására legalkalmasabbnak bizonyult a gyümölcsfa-karbolineummal (dendrin) való permetezés, amelyről szóló Útmutatás-t postán küldöttük el. A korompenész a szabadban leginkább levéltetvektől borított fák, vagy árnyékos és gyéren szellőző fák szokott megjelenni. Tehát e két tényező elhárításával lehet a korompenészt távoltartani, mely egyébiránt nem élősködik és így csupán a világosság csökkentésével hat kártékonyan a fák és egyéb növények anyagcsere-forgalmában.

Sch.

24. *Kérdés.* Beküldöttem 3 fácskáról galyhegyeket azon tiszteletteljes kéréssel, hogy azokat megvizsgálni és a kártevők elleni védekezésről engem kegyesen értesíteni méltóztassék. 1. minta. Aranypármen galyhegy. Tavasszal semmi különöst nem lehet tapasztalni, későbbben a nyár közepetáján a levelek és később a hajtások is elkezdtek feketedni és a fácska a növésben teljesen megállapodott és a levelek össze zsugorodtak. 2. minta. Szintén Aranypármen galyhegy, ezen tetveket már Karoliummal sikeresen irtottam, de az ecsetelés igen nehézkes. 3. minta. Nyári körte galyhegy. A galyak, melyek nem száradnak el, elgörbülnek, többi részének a hegye azonban elszárad, a leveleken különös változást nem észleltem.

Vámospécs.

Sz. L.

24. *Felelet.* **Paizstetvek és fusicladium ellen való védekezés.** Az 1. minta alatt küldött almaf vesszők borítva vannak paizstetvektől, melyek ellen legsikeresebben védekezhetni a gyümölcsfa-karbolineummal (dendrin). Ennek azonban az alkalmas időszaka a tél, miért is ezt a jövőben ne tessék elmulasztani.

A 2. minta ügyében azt ajánljuk, hogy van a Karoliumnál jobb és olcsóbb védekezési any-

gunk, ez t. i. a fentebb említett gyümölcsfa-karbolineum (dendrin). A vele való bánás megismerése céljából postán megküldöttük a földművelésügyi m. kir. minister által kibocsátott *Útmutatás*-t.

A 3. minta gyanánt beküldött nyári-körtegalyak csúcsait a *Fusicladium pirinum* Fuck. (A *Venturia pirina* Ad. gombafajnak a konidiumos fejlődési szakasza) támadta meg. Védekezés céljából tudni kell, hogy a fertőzési veszedelem első sorban a tőle megtámadott koronaszakaszok okozzák, miért is a fertőzött vesszőket, leveleket és a lehullott gyümölcsöket össze kell gyűjteni és eltüzelni. Lényeges továbbá óvintézkedésül tavasztól kezdve bordeaux-i folyadékkal permetezni, még pedig 2—3 heti időközökben ismételtén, a vesszőérés időszakáig. Figyelemre méltó még a többé-kevésbé ellenálló fajtáknak a természetére való kiválasztása is. Ez a viselkedés azonban vidékenkint (főleg a klimatikai viszonyok hatása folytán) eltérő, azért helyi megfigyelésekre kell támaszkodni. A bordeaux-i folyadékkal való első permetezést 2%-os folyadékkal a rügyek fakadása előtt kell elvégezni; másodszor közvetlenül a virágzás előtt permetezzük 1%-os folyadékkal; harmadszor ugyancsak 1%-os folyadékkal mindjárt a virágzás után; a következő permetezés ideje akkor van, amikor a lomblevelek legnagyobb része már kifejlődött (2%); ettől fogva 2—3 hetenként meg kell ismételni a permetezést 2%-os folyadékkal.

Sch.

25. *Kérdés.* 1. Tisztelettel kérem, miszerint a körtefák tetvesedésének (levéltetvek, barnás vörhenyes szinüek) meggátolása tekintetében teendő intézkedéseket tartalmazó, „dendrin“ permetezést tárgyazó „Utasítást“, részemre megküldeni sziveskedjék. 2. Azonkívül igen kérem, sziveskedjék a most tavasszal rügyfakadás előtt alkalmazandó Kén-szappan, vagy petroleum emulsió készítési módját velem közölni. 3. A most beküldött rózsagallyon fellépett paizstetű-féle élősdit nevéét és az ellene való védekezést is kérem velem tudatni, miután rózsafáimat ezen élősditönkre teszi.

Alsósztrégova.

D. B.

25. *Felelet.* **Gyümölcsfa-karbolineum használata.** 1. Kívánságára a gyümölcsfa-karbolineummal (dendrin) való permetezést ismertető nyomtatott *Utasítást*-t postán megküldöttük. 2. **Kénkalcium-szappan emulsió és petroleum emulsió készítése.** Kénkalciumot rendszeren mésszel, vagy szappannal keverve szoktak paizstetvek, atkák ellen alkalmazni. A megfelelő folyadékot úgy készítik, hogy 600 gr. oltott meszet és 600 gr. kénport kevés vízzel összekeverünk, azután jobban felhígítjuk, két órán keresztül főzzük és végre a keveréket vízzel 100 liternyire feltöltjük. *Kénkalcium-szappan emulsió*-t úgy készítünk, hogy 1¹/₄ kg. mosószappant és 2¹/₂ kg. kénkalciumot jól összegyúruunk, azután 10 liter forró vízzel leöntjük, jól összekeverjük és vízzel 100 liternyire felhígítjuk. A petroleum-emulsiót a következőképen készítjük: megaprítunk 125 gr. szap-

pant és elkeverjük $\frac{1}{2}$ liternyi vízzel; félnap mulva főzzük, amíg feloldódik és 2 liternyi petróleummal (mely szobai hőmérsékletű legyen) keverjük. Ezt a 1 literket lényegesen kevesebb vízzel mindaddig szivogatjuk fel és fecskendezzük vissza, amíg a folyadék tejfelszerűvé nem válik; végül ehhez még $\frac{1}{2}$ liternyi forró vizet adunk. Az így kapott emulsiót használat előtt 100 liternyire hígítjuk vízzel. **3. Paizstetvek elleni védekezés.** A beküldött rózsafa-galyon elszaporodott paizstetvek ellen legsikeresebben védekezhetni gyümölcsfa-karbolineummal (dendrin) való permepezés által. Az erről szóló nyomtatott *Útmutatás*-t, mely a földművelésügyi m. kir. minister kiadásában jelent meg, felhasználás céljából, mint fentebb már jeleztük, postán elküldöttük. *Sch.*

26. Kérdés. Kérem tudatni, hogy a mellékelt krimzon-rózsa és olajfűz ágacskákon látható penész veszedelmes-e és mi az ellenszere. Az olajfűznek valamennyi galya (tavalyi hajtások) a krimzon rózsáknak csak egy pár galya és inkább csak a végei vannak ellepve még pedig mint a mellékelt galyakon látható helyenként. A rózsák tavaly nyáron lisztharmatban szenvedtek, mely ellen ként használtam, de eredménye nem igen volt.

Dunaharaszti.

P. K.

26. Felelet. **Lisztharmat betegség elleni védekezés.** A lisztharmat-betegséget okozó gombák ellen való védekezés tekintetéből figyelemre méltók a következők: 1. A tél folyamán le kell nyesni az előző évi lisztharmatos galyakat és vesszőket, azután eltüzelni, nehogy fertőzhessenek. 2. Feltétlenül hatásos a kénporozás, ha azt jól és alkalmas időben, idejekorán végezzük. Kénporozni azonnal kell, amint a lisztharmat mutatkozni kezd és ettől fogva 2—3 heti közökben meg kell azt ismétetni. Csakis meleg és szélcsendes időben, a harmat felszáradása után szabad kénporozni. Erre a célra a kereskedésben kénvirágot, azaz a legfinomabb minőségű (praecipitált) ként használjuk. 3. Kénporozás helyett eredményesen védekezhetünk permetezéssel is, még pedig kénmájnak (kénkálium) a $\frac{1}{2}$ százalékos vízbeli oldatával. *Sch.*

Irodalom.

A szőlő trágyázása. (Irta: Grabner Emil, az orsz. m. kir. növénynevelési intézet igazgatója.) Régen nem hagyta el a sajtót olyan általános érdeklődésre méltó könyv, mint az épen ismertető, amely a szőlő trágyázásával annyi szakismerettel és annyi bizonyító kísérleti eredménnyel foglalkozik, ami egyenesen meglepő. Meglepő pedig azért, mert szerző számos kísérletre támaszkodva kimutatja, hogy szőlőink csekély termőképességének oka egyedül a talaj tápláló anyag hiányában található fel, kimutatja, hogy megfelelő trágyázás által háromszor, négyszer nagyobb termést lehet elérni, mint aminőt elértünk eddig. Szerző közel 10 éven át végzett az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti

állomás kötelékében, az ország különböző vidékein végrehajtott szőlőműtrágyázási kísérleteket és úgy a szőlővidékek bejárásával, a kísérleti jelek feldolgozásával, mint a beérkezett szakkérdések révén olyan tapasztalatokat szerzett és foglalt össze e munkájában, amelyek a gyakorlati emberre nézve igen becsesek és amelyeket ha követ, szőlőjének termését nem is remélt magasra fokozhatja. Kitűnik e könyvből, hogy a célszerűen alkalmazott műtrágyák segítségével nemcsak a homoki szőlők termését lehet megháromszorozni, hanem a hegyi szőlőkben is épen olyan magas terméseket lehet produkálni, mint a homokon. A különbség csupán az, hogy a hegyi szőlőkben istállótrágyára is van szükség, de fél istállótrágyával és minden második évben kat. holdanként alkalmazott 2—3 q szuperfoszfáttal a rendelkezésére álló kísérleti adatok szerint 40—60 hl. termést lehet elérni, ellenben homoki talajon az istállótrágya teljesen is nélkülözhető, ha a szuperfoszfáton kívül káli és chilisalétromot is juttatunk a talajba, vagyis a növényeket mindhárom tápláló anyaggal ellátjuk. Részletesen ismerteti e könyv hogyan, miként kell a hegyi szőlőkben a műtrágyázást végrehajtani; kísérleti eredményekkel bizonyítja a műtrágyázás következtében beálló igen jelentékeny terméstöbbletet, majd igen részletesen foglalkozik a homoki szőlők műtrágyázásával és a bemutatott több száz kísérleti eredményből megállapítja, hogy homokon a két évi mustterméstöbblet 3000 literen felül emelkedhetik a műtrágyázás következtében és hogy ezáltal 300—600 koronával nagyobb jövedelem érhető el, holott a műtrágyázás minden második évben 100 koronán jóval alul maradó kiadástöbblettel jár. Megállapítja a rendelkezésére álló kísérleti adatokból azt is, hogy homokon a szőlő termőereje istállótrágya nélkül is nemcsak fenntartható, hanem rendkívüli módon fokozható is. Nagyon fontos dolog ez azért is, mert szőlővidékeken többnyire igen nagy az istállótrágyahiány. Becses és nélkülözhetetlen ez minden szőlősgazdára nézve és bizton hisszük, hogy nem fogja senki elmulasztani e könyv tanulmányozását és adott tanácsainak felhasználását. A könyvet a „Patria“ (Budapest, IX., Üllői-út 25) hozta forgalomba és bolti ára 2 korona.

Magyarország földművelésügye az 1909. évben. A m. kir. kormány minden évben ad ki egy jelentést az ország közállapotairól. Az 1909. évre vonatkozó jelentés most hagyta el a sajtót. Ennek a földművelési ügyre vonatkozó különlenyomata az, amelynek címét e sorok élére írtuk. Alig van hivatalos kiadvány, amely fontosságra vetekedhetnék ezzel a nagyarányú munkával, amit különben az is igazol, hogy ez a kormány működéséről az országgyűlés számára készült beszámoló. Oly beható, minden részletkérdésre kiterjeszkedő mű ez, amelynek ismertetése a szűk keretben alig lehetséges. Álljon tehát a keret arányainak jelzéseiül csak annyi, hogy egyedül a méltott földművelésügyi rész nagy folió alakú

108 oldalon ad beszámolót egyrészt a ministerium 1909. évi tevékenységéről, másrészt a hazai őstermelés állapotáról ez évben; ezenkívül pedig 63 oldal statisztikai táblázat nyújt ezer és ezer szempontból felvilágosítást arról, amit a szöveg tárgyal. A szövegrészből a bennünket közelebb-ről érdeklő hivatalos kertészeti tevékenységet a következőkben ismertetjük. A budapesti m. kir. kertészeti tanintézetben 23 tanuló, a bajai kertészeged-iskolában 21 és a lőcsei és nagybocskói kertmunkás-iskolában 21 tanuló tanult. Kertészeged-képesítő vizsga négy volt 1909. évben. Összesen 102 kertésztanuló nyert képesítést. Ezenkívül számos időszakos tanfolyam volt lelkészek, tanítók, útmesterek stb. részére. A zöldségtermesztés érdekében segélyt kapott az Országos Magyar Kertészeti Egyesület, hogy tagjai között magvakat osszon széjjel, ezenkívül kaptak konyhakerti magvakat tanítóképzők és női gazdasági iskolák és anyagi segítségben részesült a biharszentjánosi és síófoki bolgárrendszerű zöldségtelép, a szegedi pedig berendezés alatt állott. A diótermesztés fejlesztése érdekében az orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztos kiküldetett Franciaországba, aki onnan néhány fajtát importált és ezekkel most végeztet termesztési kísérleteket. Ezenkívül terjesztik a hazai legkiválóbb fajtákat, mint a sebeshelyi, seprősi és nagybányai diókat és a kopár és köves talajokra alkalmas kaliforniai és sziklai diófajtákat. A dinnyetermesztés fejlesztése érdekében a csányi kúsgazdák ez évben is jutalomban részesültek, fajtatiszta magvakat pedig ingyen szétosztottak azok között, akik megfelelő mennyiségű elfajzott magvakat küldtek be. A gyümölcsfaállomány szaporítása érdekében összesen 628670 drb oltványt és 797000 drb vadesemetét osztottak széjjel részben kedvezményes áron. Tűz- és vízkárosultak ingyen 10150 drb oltványt kaptak. Az állami útakra ez évben 21432 drb 2 m. magas oltványt ültettek ki, úgy, hogy összesen már 193465 gyümölcsfa áll az állami utak mentén. Fűztelepek létesítése céljából 6202200 nemes fűzdugványt kaptak egyes községek és szövetkezetek. — De hát ki győzné mindazt részletezni, amit e munka az olvasó elé tár. Egyedül a kertészeti részt még folytathatnók így vagy hasábszám. Jellemzésül, ismertetésül azonban ennyi is megfelel talán. A könyv a ministerium hivatalos kiadásában jelent meg. (Sz.)

Vegyes közlemények.

Gyulay László. Folyó hónap 7-én este meghalt Gyulay László kir. tanácsos, aki a budapesti m. kir. kertészeti tanintézetnek másfél évtizedet meghaladó időn át rajztanára volt. Az elhunytban kiváló, érdemes férfiút veszítettünk el, aki becsületes munkájával, törekvésével a magyar képzőművészet terén jelentős helyet vívott ki magának. Nemcsak tanár, hanem igazi művész is volt. Egy időben nagyobb szerep is jutott neki

osztályrészül a Magyar képzőművészeti társulatban. Eredetileg a rajztanárképzőnek volt rendes tanára és csak miután ott nyugalmába vonult, került a hazai kertészettel közelebbi vonatkozásba, magára vállalván a Kertészeti tanintézetben a rajzoktatás nehéz és felette fontos feladatát. Temetése 9-én, kedden délután 4 órakor volt. Impozáns tömegű gyászolóközönség, amelynek soraiban ott volt számos közéleti kitűnőség, sok testület, a Kertészeti tanintézet tanári testülete és ifjúsága, kísérete el utolsó útjára. Áldás és béke lengjen porai fölött!

Személyi hír. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minister dr. Schilberszky Károly tudományegyetemi magántanárnak és a kir. kertészeti tanintézet rendes tanárának a budapesti kir. József műegyetemen a növénytan „hasznos és kártékony gombák“ című részéből műegyetemi magántanárrá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és nevezett ebben a minőségében megerősítette. Bizonyára széles körben kelt őszinte örömet e hír, amely csak újabb elismerését jelenti annak a nagy értéknek, amit dr. Schilberszky Károly kiváló munkatársunk működése tudományos téren jelent. Olvasóink ismerik az ő nagy szaktudását, hiszen alig van számunk, amely közleményeit ne tartalmazzná. És ezek mind értékes, komoly dolgok, amelyek hasznát már nagyon sok kertgazda élvezte. Hisszük, hogy ezt az elismerést még több is fogja követni. Szívélyesen gratulálunk.

Lelkészi gyümölcsészeti tanfolyam volt május 1—6-ig a Kertészeti Tanintézetben, amelyen 26 lelkész államköltségen, több érdeklődő földbirtokos pedig saját költségén vett részt. A tanfolyamot Angyal Dezső kir. tanácsos, igazgató vezette. Részt vettek a következő lelkész hallgatók: 1. Kárpáti József gör. kath. lelkész Radoskő, 2. Birlea János gör. kath. lelkész Jód, 3. Moravetz Gyula róm. kath. lelkész Csávós, 4. Ürmösi József unit. lelkész Homorszentpál, 5. Sztankai Gyula gör. kath. lelkész Rakasz, 6. Moldován Szilárd gör. kel. lelkész Kereszténysziget, 7. Foltin János róm. kath. lelkész Bajot, 8. Szilágyi B. ref. lelkész Gyöng, 9. Varga Gedeon ref. lelkész Fugyivásárhely, 10. Magyar Géza ág. ev. lelkész Szák, 11. Berki János róm. kath. lelkész Omor, 12. Seregélyi Béla ág. ev. lelkész Alsólövő, 13. Csaposs Géza róm. kath. lelkész Nagylég, 14. Horkay Barna ref. lelkész Kistárkány, 15. dr. Resch Ignác r. kath. lelkész Dunaszentbenedek, 16. Jancsó István g. kath. lelkész Kenézpatak, 17. Kovács István r. kath. lelkész Ipolyvisk, 18. Rác Kálmán ref. lelkész Eszkáros, 19. Longaner János r. kath. lelkész Libetbánya, 20. Beke Kálmán ref. lelkész Ekecs, 21. Kovács Lajos ref. lelkész Tiszaeszlár, 22. Mester Károly r. kath. lelkész Hidvégárdó, 23. Szeghő Béni ref. lelkész Zemplén, 24. Jeszenszky Ignác ág. ev. lelkész Nagyikinda, 25. Simon Imre ref. lelkész Mezöladány, 26. Miklós Imre r. kath. lelkész Egyházgelle.

(Sz.) **Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület** május elsejével új helyiségbe költözött, amelynek címe: Budapest, IV., Molnár-utca 25. Az új helyiség sokkal tágasabb és így alkalmasabb az egyesület céljaira. Idei közgyűlését, amely e hónap 21-én, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz, már az új helyiségben tartja az országos egyesület. A közgyűlést valószínűleg tanulmányi kirándulás fogja követni. Az egyesület dolgaival kapcsolatban megemlítjük, hogy az egyesület által rendezett országos tavaszi virágvásár az Iparművészeti múzeumban (Budapest, IX., Üllői-út 35. sz.) f. hónap 14-én nyílik meg és 21-éig marad nyitva.

Tavaszi szőlő-fagykár Délfranciaországban.

Az áprilisi hideg időjárás Franciaországban is sok kárt okozott. Héraulmegeye északkeleti részében a korai szőlőfajták 5—10 centiméter hosszú hajtásai leperzselődtek. A késői fajták úgy látszik megmenekültek. Igen tetemes kárt okozott a fagy Oude, Gard, Vaucluse és Var déli megyékben, ahol a legtöbb bor terem és így egész biztosra vehető, hogy ott az idén még kevesebb bor lesz, mint tavaly volt. Az ország északibb részeiben a hideg nem volt oly kemény, mégis a hűvös idő a szőlők fakadását hátráltatta és Haute-Garonne departementban sokat szenvedtek a szőlők. A gyümölcsfákat már mindenütt virágjában találta a fagy és így a dió, mogyoró, cseresznye, őszi és sárga-barack termését szinte megtizedelte.

(Sz.) **Hernyóirtás a konyhakertben.** A káposztapille hernyója tudvalegőleg roppant kárt okoz a káposzta és kelkáposztás ültetvényekben. Sokféle ismeretlen és ezért közlésre tarthat számot, hogy ezt a kártevőt konyhasóval el lehet riasztani. E célból közönséges marhasót olyankor, mikor még a harmat a növényen van, tehát hajnalban, vagy esetleg este széjjel kell szórni a káposztaföldeken olyképp, hogy a levelek alsó fele lehetőleg érintkezzen a sóval. A harmat ezt feloldja és az oldott só az egész levéllemezen szétterjed és távoltartja ezzel a hernyót, majd az oldat összefolyván, lassankint lecsöpög a levélről a talajra és abba beivódik, ami a növényzetnek csak hasznára válik megint, mert kitűnő trágyaanyagul értékesül.

(Sz.) **Pockok és egerék irtása.** Ezek a kártévők már nagyon sok gondot okoztak nem egy kertgazdának. Hathatós ellenszert eddig még alig találtak ellenük, ámbar a legkülönbözőbb és igen leleményes módok igénybevételével igyekeznek kiirtani e kellemetlen vendégeket a kertből. A következőkben egy újabb érdekes irtási módot ismertetünk, amint azt egy német szaklaptársunk közli. E szerint a pocok földalatti folyosóját egy helyen ki kell tární, ami akár kézzel, akár egy kis ásóval könnyen megtehető. Ez ásást a folyosó alsó szélénél valamivel mélyebben kell folytatni és az így keletkezett lyukba egy marék karbid öntendő, olyan, amilyent a kerékpár-lámpákban szokás használni. Ha aztán erre egy kis vizet öntünk és az ásott lyuk nyílását kéznél tartott fedővel letakarjuk, a karbid és víz érinkezéséből keletkezett kellemetlen szagú, fojtó gőz nem

illanhat el, hanem behatol a pocok földalatti folyosójának mindkét oldalán. Ezt a gőzt aztán meg kell gyújtani, amit úgy lehet megeselekedni, hogy a fedőt egy kissé felemeljük és égő gyufát tartunk a nyíláshoz, aztán pedig ismét hirtelen lecsapjuk a fedőt. A meggyúló gőz felrobban úgy, hogy szinte megremegteti a talpunk alatt a földet és végig a menetekben, bárhol talál is pockot, vagy egeret, irgalmatlanul elpusztítja azt. Ezzel hónapokra el lehet riasztani a kártevőket és az eljárás állítólag teljesen veszélytelen. Persze óvatosan kell végezni. Végül meg kell jegyezni, hogy más forrás szerint a karbidgőzök, elsősorban a fejlődött acetilen egymaga, robbantás nélkül is, elég irtószert a kert ez ellenségei ellen és hogy a karbidgőzök a legzsengőbb növényzetben sem tesznek károkat.

(Sz.) **A gyümölcsfajták számozása.** A német pomológiai egyesület a fajtaazonosság megállapításának egyszerűsítése és a fajsokai üzem könnyítése érdekében elhatározta, hogy egy-egy gyümölcsnemen belül, az egyes fajtákat számokkal jelöli és ilyképp, ha valamikor ez az egységes számozás Németországban mindenütt történt hódított, szinte fölöslegessé teszi majd a gyakran könnyen elfelejthető, de még nehezebben megjegyezhető névvel való jelölést. Az eszme érdekes, de aligha fog valósággá válni, legalább is sok időbe kerül majd, míg azzá lesz. Különben ezzel eddig is többször próbálkoztak már, de sikertelenül. Hogy most említést teszünk erről, az teszi időszérűvé, hogy a német pomológiai egyesület most közli a fajtaszámozás jegyzékét. E szerint a nyári almák 1—15, az őszi 16—40, a téli 41—99; a nyári körték 1—20, őszi 21—70 és téli 71—99 sorszámokat nyernék. Hogy melyik fajta mily számot kapott, reánk nézve nem fontos, mert a sorszámzás a német viszonyok szerint történt, sok fajtát vettek fel, amelyek nálunk semmiféle jelentőséggel nem bírnak és így hazánkban tehát ez a jegyzék nem alkalmazható célszerűen.

(Sz.) **Új körtefaalany.** A magastörzsű körtefaenyésztés céljaira új alannyal való kísérletezést ajánl A. U n g e r-Heidelberg. Ez a *Pirus ussuriensis* Maxim. (syn. *P. chinensis* Lindl.), amely Észak-Kínában, Szibéria Ussuri tartományában és Japán-túlnyomó, főleg északi részeiben honos. Japánországban ezt az alanyt szélteben-hosszában használják és ezenkívül újabban nagyon jól bevált Kaliforniában és Ausztráliában is, ahol rengeteg mértékben kezdik felhasználni. 1908. évben csupán egyetlen cég 750 kg. magot szállított Amerikába e körtefajtából. De nemcsak magvakban, kész csemetékben is óriási kivitele van ebből Japánnak. A *Pirus ussuriensis*-nek állítólagos előnyei: gyors növekedés, rovar ellenségeknek, gombabetegségeknek és fagynak jobban ellentáll, mint az eddig használt egyéb körtefaalanyok. A német pomológiai egyesület termesztési kísérleteket most végez ez alanyokkal. Az eredményről annak idején, ha érdemes dologról lenne szó, mi is beszámolunk majd.

Méhészeti előadások. A méhészeti szaktanítók a folyó év május hónapjában az alábbi megnevezett napokon és helyeken tartják előadásukat.

1. *Pataki Béla* második kerületi szaktanító, székhelye Pápa. 4-én Nagygyimóton, 5-én Ugodon, 6-án Franciavágáson, 7-én Pápateszteren, 8-án Bakonytamásin, 9-én Gicen, 10-én Romádon, 11-én Varsányon, 12-én Gyiróton, 13-án Lázin, 14-én Bánkon, 15-én Bakonymagyarszombathelyen, 16-án Gyórszemerén, 17-én Gecsen, 18-án Vaszaron, 19-én Takácsin. 2. *Valló János* harmadik kerületi szaktanító, székhelye Pozsony. (Vincellériskola.) 17-én Nagytapolcsányban, 18-án Nyitrahidányban, 19-én Szomorfalun, 20-án Vajkon, 23-án Kismányán, 24-én Zsitvafödemesen. 3. *Kisszely Ede* negyedik kerületi szaktanító, székhelye Eger. 7-én Kaalon, 8-án Karácsondon, 9-én Vámosgyörkön, 10-én Jászárokszálláson, 11-én Tarnaórsón, 12-én Jászdózsán, 13-án Jászapátin, 15-én Kisteleken. 4. *Rózsa János* ötödik kerületi szaktanító, székhelye Sáropatak. 8-án Perbenyiken, 9-én Csapon, 10-én Nagyberegen, 11-én Beregújfalun, 12-én Alsóremetén, 13-án Felsőremetén, 15-én Legenyealsómihályin, 16-án Nagykázméron, 17-én Lásztócon, 18-án Isztáncson, 19-én Magyarizséken, 20—21-én Nagyruszkán. 5. *Forgách Lajos* hatodik kerületi szaktanító, székhelye Arad. Marosvásárhelyen az erdélyrészi (székelyföldi) kirendeltség méhtelepén a hónap 10—28. napjáig földművesgazdák részére tanfolyamot tart. 7. *Tóth János* hetedik kerületi szaktanító, székhelye Kolozsvár. 11-én Nagypetrin, 12-én Hídalmáson, 13-án Egeresen, 15-én Kentelkén, 16-án Rettegen, 17-én Buzán, 18-án Noszolyon, 19-én Felvincen. 7. *Nagy János* kilencedik kerületi szaktanító, székhelye Temesvár. 12-én Adán a földművesiskolánál, 13-án Óbecsén a gazdasági népiskolánál, 14-én Ujvidéken, 15-én Kishegyesen a földművesiskolánál, 16-án Bácsgyulafalván, 17—18-án Baján a tanítóképző-intézetnél és a kertészsegédi iskolánál, 19-én Bátmonostoron, 20-án Palicsan a földművesiskolánál. 8. *Hrankay Béla*, az erdélyi szász községek tanításával megbízott szaktanító. 6-án Szászsztgyörgyön, 7-én Lekencén, 8-án Kerlésen, 9-én Sajómagyaroson, 10-én Besztercén, 11-én Törpényen, 12-én Jaádon, 14-én Segesváron, 15—16-án Hégenen, 17-én Erkedén, 18-án Rosnyón, 19-én Prázmáron, 21-én Nagyesürön, 22-én Szelindeken tart előadást.

(K. y.) **Cseresnye, dió, mák és bab vétel.** Wilhelm Auspitz & Co. budapesti (V., Nagykorona-utca 32. sz.) gyümölcs nagykereskedő cég, nagyobb mennyiségű nagyszemű, rózsaszínű, ropogós húsú cseresnyét óhajt beszerezni. Termesztők-ajánlataikkal, ár és mennyiség megjelölése mellett, forduljanak közvetlenül a fentnevezett céghez. — **Sugár Jenő** budapesti kereskedő cég pedig az idényben nagyobb mennyiségű mákot, babot és diót venne. Ajánlatok, ugyancsak az ár és a rendelkezésre álló készlet határozott megjelölése mellett, Sch w i m m e r címére (V., Akadémia-u. 13. sz. alá) kéretnek címeztni.

Szerkesztői üzenetek.

B. L. Bikal. A beküldött dobozban talált rovar a bundásbogár, amellyel épen ez idén majd minden számban foglalkoztunk. Tessék a reá vonatkozó közleményeket elolvasni, azokban az irtásról is szó esik.

H. J. Kalonda. 1. Almát és szilvát ültethet ott. Nem kell bajtól tartania. 2. Bereczki Gyümölcsészeti Vázlatok című munkáját a Természettudományi Társulatnál (Budapest, VIII., Esterházy-utca 16) lehet megkapni. De ott már csak 3 kötet kapható, a negyedik teljesen elfogyott. A teljes munka csak antiquárius útján volna megszerzhető. Különben most készül a teljes munkának új kiadása, mivel a meglévő három kötet is fogytán van a Természettudományi Társulatnál.

P. L. Vészto. A paizstetvek irtására is használatos a gyümölcsfa-karbolineum (dendrin), amelynek használati utasítását egyidejűleg megküldöttük.

P. Gy. Szencse. A Jäger-féle kertészeti munkát már csak antiquárius útján lehet megszerezni, ha egyáltalán kapható még. Megbíztuk Kilián Frigyes utóda könyvkereskedő céget (Budapest, Váci-utca), hogy szerezze meg és utánvétellel küldje el címére.

U. L. Nyiregyháza. A paizstetvek irtása céljára egyidejűleg megküldöttük a gyümölcsfa-karbolineum kertgazdasági alkalmazására vonatkozó útmutatást. A bundásbogár irtása szempontjából utalunk ez évfolyamunk eddig megjelent számaira, amelyeknek majd mindegyikében szó van e kártevő pusztításának mikéntjéről.

A. J. Nagyiratos. A leírásból arra vélünk joggal következtethetni, hogy a sínylódó barackfának alanya nem megfelelő, amin bizony segíteni nem lehet. Legjobb a fát kivágni, mert akármit kezd vele, hiábavaló lesz.

K. J. Hajdunánás. Önnek teljesen igaza van; tavasszal a kész fereg indul pusztító útjára. Ha megfigyelik, júliusban a galagonyalepke különböző gyümölcsfákra fillérnagyságú kén-sárga foltot rak. Ezek a peték, amelyek 6—8 nap múlva kibújnak. A hernyók egy darabig táplálkoznak, azután beszövik magukat és hernyófészket csinálnak, amelyeknek sem hideg, sem nedvesség meg nem árt. Ebben áttelelnék. Hogy ez így van, meggyőződhetik róla, ha ősszel egy ily hernyófészket kinyit, benne lesz a hernyó. Ha a petéket, mikor nyáron a lepke a fákra rakja, széjjelnyomják, akkor nem kell ősszel, vagy tavasszal hernyózni.

Pestszentlőrinci lakosok. Hogy az alma az ottani homoktalajon, amely e gyümölcsnemnek megfelel, általában miért nem díszlik, annak annyiféle oka lehet, hogy láttatlanban véleményt mondani nem lehet. De hát itt van a közelben, aligha ütköznék akadályba, ha a földművelésügyi ministeriumtól szakértő kiküldetését kérelmeznék, aki a helyszínén megállapítaná a baj igazi okát.

D. I. Karmacs. A községi faiskoláknak, mint ilyeneknek megszüntetéséről és helyükbe járási, vagy megyei kertészeti intézmények létesítéséről szó van. De hát ez nem elég ahhoz, hogy egyelőre a községi faiskolák további fenntartásához csak kétség is férjen, mert a községi faiskolákról az 1868. évi népoktatási és az 1894. XII. t.-c. (mezőrendőri törvény) intézkedik. Ezeket tehát feloszlatni, vagy megváltoztatni csak törvénnyel lehet. Addig pedig, míg ez meg lesz, sok idő telik majd bele. Önhatalmulag a község nem intézkedhetik ez ügyben.

Dr. B. L. Galgahéviz. Ha a talaj erőteljes, ez esetben a fehér és piros gyöngyszőlő (Chasselas, Hamburgi muskotály, dr. Hogg muskotály, Passatutti és Török malozsafajták telepítését ajánljuk lugas céljára.

G. F. Szatmár. Permetozógépül ajánlatos a Columbus nevű magyar gép beszerzése. Forduljon emiatt Haller Ödön irodájához (Budapest, VIII., Rákóczi-út 11. sz.)

L. I. Köröstarcsa, M. G. Nyárádszentimre, K. L. Szászsebes, B. I. Kismácséd, E. F. Sepse, Sz. F. Kaposvár, S. I. Körömbánya, S. Gy. Rattóc, Cs. S. Algyógy, I. M. Csasztkó, L. K. Körösladány, dr. D. L. Mocs, Gazd. ismétlőiskola Melence, L. Gy. Mármarosziget, F. K. Enying. Levelet irtunk.

Szőlősgazdák!

a legolcsóbb és legjobb

Hernyóirtó por.

Agyümölestermesztrőkre áldást hozó szer ez, nem kell a fákról kézzel szedni a hernyókat, hanem május elején, mikor a fák elvirágoztak, ezen kitűnő szerrel a gyümölcsfákat jól be kell permetezni s ez két hét múlva megismétlendő. Ekkor a gazda nyugodt lehet, hogy mindenféle hernyó elpusztult a bepermetezett gyümölcsfáin. Ennek a hernyóirtó pornak biztos hatásáért felelősséget vállalok. 1 csomag 80 liter vízhez elegendő. Pókháló és más mindenféle hernyót, levéltetűt, alma, sőt még a szőlőmolyt is elpusztítja. Levélzetben, fában, gyümölcsben több kárt nem tesz, a gyümölcs nem fergesedik meg. **Ára használati utasítással 1 csomag 60 fill.** 5 csomagnál kevesebbet postán nem küldök. 50 csomagot portómentesen szállítok. Szerem használhatóságát és megfelelő voltát számtalan elismerő nyilatkozattal igazolhatom. Megrendelhető a készítőnél:

KARCSAY-féle „SZENT ISTVÁN“
gyógyszertárban
KISKUNDOROZSMA, (PIAC-TER.)

Utánzatoktól óvakodjunk

Keltető tojások

tavaszi szállításra előjegyezhetők

REITTER OSZKÁR

főkapitánynál Nagybecskerek.

Angliából hozatott fajtisza telivér elsőrendű Hófehér Orpington, Hófehér Wyandotte, (amerikai kitűnő téli tojó), Sárga Orpington, tyuktojások. Óriási pekingi kacsa tojások darabja 60 fillér.

Őszi szállításra előjegyezhető elsőrendű óriás angol emdeni libákra, darabja 25 korona.

Törés- és rázásmentes, biztos csomagolás faládákban ingyen.

Kitüntetések: Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Pozsony, Pécs, Szófia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta. Hazai és külföldi legnagyobb és legelső kitüntetések. Állami nagy aranyérem. — Őszi szállításra elsőrendű fajtisza telivér Óriás angol emdeni libák előjegyezhetők, darabja 25 korona.

FAISKOLA-CIKKEK

u. m. gyümölcsfák, díszfák, fasorfák, díszbokrok, fenyőfélék, rózsák, évelő virágok, spárgagyökerek, csemeték stb. szállítására, valamint kertek alakítására és fasorok ültetésére terv és költségvetés szerint ajánlkozik

PECZ ÁRMIN

CS. és KIR. UDV. MŰKERTÉSZ ÉS FAISKOLA-TULAJDONOS

Bpest, VIII., Kálvária-tér 8.

Árjegyzék ingyen és bérmentve

Gyümölcsfa- és szőlőtermesztők figyelmébe!

A gyümölcsfák különféle gombabetegségei, különösen a lisztharmat, továbbá a pajzs- tetvek és egyéb lágytestű rovarok ellen kitűnően bevált szer a

„SULFIDOL“

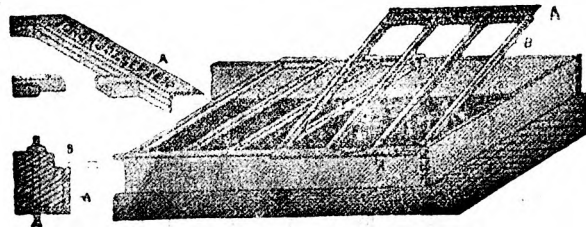
egy a kaliforniai folyadékhoz hasonló, de töményebb készítmény. A rózsafákat pusztító lisztharmat és rózsarozsda ellen is eredményesen használható. Hatása biztos. Kapható 5 kg.-os postacsomagokban kor. 2.80 a „SULFIDOL VÁLLALAT“-NÁL ASZÓDON. Eredeti, kb. 100 kg. hordókba 100 kg. 30 kor. Használati utasítást minden megrendelő díjtalanul kap.

Török József

szabadalmazott melegágy és üvegház ablakkeret-gyára

Szepes-Mindszent.

Elsőfoku aranyérem
a szepesvármegyei
iparképzésen
1907.

A az öntöttvas keretsint, B a faléceket, C a csavarokat ábrázolja. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

forduljon minden érdeklődő, aki súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra.

Gyümölcsfacsemeték

sétányfák, díszcserjék, tülevelűek, kertésznövények, boggyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok (elsőrendű áru.)

Európai és amerikai sima és gyök.vesszők. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Tarsai

faiskolák és szőlőoltványtelepek

A FARKAS-FÉLE KECSKEMÉTI „HERNYÓIRTÓ“

Biztos hatású a gyümölcsfák, cserjék, ribizke-, pizske-bokrok stb. hernyói ellen, — a paizs- és vértetek, az alma- és szőlőmoly ellen. Ha május elején midőn a hernyók már kikeltek, ezen szerrel, melyhez csak tiszta víz szükséges, a fákat szőlőpermetezővel megpermetezik, azon peretől kezdve a hernyók ott több kárt nem okoznak, néhány nap múlva elvesznek önen. **Ára egy csomagnak** (mely 80 liter vízhez való) 60 fill. Postán 4 csomagnál kevesebb nem küldetik. Miután sok felé utánozzák — tessék a valódira figyelemmel lenni!

ELISMERŐ IRATOK:

Kérek 5 adag Farkas-féle kecskeméti hernyóirtószert utánvétellel. A múlt évben igazán tapasztaltam jó hatását.

Biharmezőkeresztes, 1909. március 18.

Tisztelettel Alács Károly plébános.

Tisztelettel kérek részemre posta utánvétellel 5—6 adag hernyóirtó szert küldeni. Az utóbbi küldemény igen jól bevált.

Tatatóváros, 1909. május 14.

Tisztelettel Vargha Lajos magánzó.

Mivel én már több éve rendelék Öntől hernyóirtószert és minden évben jónak bizonyult, kérek ismét 4 adagot küldeni.

Gyórok, 1909. április 10.

Tisztelettel Lengyel István.

Hernyóirtószertét pár év óta kitűnő sikerrel használom. Kérek 4 csomagot utánvétellel p. f. küldeni. Málom u. p. Pás, 1909. május 5.

Tisztelettel Svarda Gyula kántor-tanító.

Az Öntől több ízben hozatott Hernyóirtószert kitűnően beváltak, miért is kérem címre 10 adagot utánvétellel küldeni.

Monostorapáti (Zala m.) 1910. április 22.

Tisztelettel Vermes Aladár.

Miután Hernyóirtó-porával a múlt évben meglepő eredményt értem el, dacára annak, hogy tavaly későn rendeltem Most azért tisztelettel felkérem gyógyszerész urat, sziveskedjék mielőbb 15 csomagot postautánvétellel megküldeni.

Kotormány (Vas megye).

Kiváló tisztelettel Kapornaky Ferenc.

Hernyóirtó porával a múlt évben jó eredményt értem el. Tisztelettel kérem sziveskedjék 4 csomagot a községi faiskola részére utánvétellel küldeni.

Pata (Kolozs megye.)

Tisztelettel Szász Sándor áll. iskolai ig.

Ezennel megrendelek uraságotól 8 adag hernyóirtószert a Farkas-főléből. A múlt évi küldéssel bebizonyult sikert értem el. Cim: Gróf Hunyadi Károly O Moltósága kertészetének, Soborsin, Arad m. 1909. május 14-én.

Tisztelettel Németh Lajos grófi kertész.

Kérek küldeni postafordultával 4 csomag hernyóirtót. Szivesen elismerem, hogy szere a múlt évben elég jól bevált Házi fundusomon túl nagy füzes van, melyről újabb és újabb hernyórajt kapok. Mindennek dacára sikerült gyümölcsfáim levéltetét hernyóirtóval permetezés által megvédeni.

Kopács u p. Belye.

Tisztelettel Szalay Antal ref. lelkész.

FARKAS-FÉLE KECSKEMÉTI „PERONOSPOR“

Nagyban fokozza a kékkő és mésszel készült permetezőanyag hatását és a szőlőtermést biztosan megóvja a Peronospora és a Szőlőmoly ellen. A múlt évi kísérletezések alkalmával kitűnően bevált és valamennyinek szembetűnő jobb termése volt, akik csak permeteztek vele. **Használata:** A Peronosport félliternyi vízzel kell — kezdetben csak cseppenként hozzáadogatva — egy kis edényben elkeverni és akkor hozzáöntjük egy már előre elkészített 150 liter 2%-os kékkő és mésszel készült permetező anyaghoz — melylyel jól el kell keverni — és minden töltés alkalmával felkeverni. Egy adag ára, mely 150 liter permetező anyaghoz elegendő, 1 korona 50 fillér.

Sertés-por sertés-dögvész ellen.

Ha járványos idő esetén a sertések időnként ezen porból kapnak, belső részek megerősödik, amidőn dögvésztől féltetni nem kell, vagy ha a hizó enni már nem akar, ezen portól ismét teljes jó étvágyat nyer. **Egy adag 24 fillér.**

Arábiai pökkenőcs. A lovak lábpókját, esontkinővéseit elmulasztja.

Egy tégely ára 2 korona.

Baromfi-epepor. Házi szárnyas állatok elhullása ellen a legjobb gyógyszer. Ára 25 darabra 1 kor., 60 darabra 2 korona.

Lórüh-kenőcs. Rühes lovak gyógyítására biztos szer. Ára egy lóra való adagnak 2 korona.

Rozsféreg elleni por lovak részére. Egy adag 1 kor.

Alföldi erősítő fluid. Lovaknál rándulás, megerősítés, sántulás vagy inmerevedés esetén hatásos bedörzsölő szer. Egy üveg ára 2 korona.

KAPHATÓK:
FARKAS IGNÁCZ „MÁTYÁS KIRÁLY“ KECSKEMÉTEN.
 GYÓGYSZERTÁRÁBAN